

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

Tekst ujednoczony

LKA-4101-08-06/2012/P/12/123

Katowice, dnia 12 października 2012 r.

**Pani
Anna Bednarska-Czerwińska
Dyrektor Zespołu
Zakładów Opieki Zdrowotnej
w Cieszynie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrolę w Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej² w Cieszynie w zakresie zakupu i wykorzystania aparatury medycznej ze szczególnym uwzględnieniem środków europejskich.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 4 września 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność Zespołu w zakresie spraw objętych kontrolą.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny cząstkowe i ustalenia kontroli:

1. W latach 2009 - 2012 (do 15 maja) ZZOZ zakupił sprzęt medyczny za łączną kwotę 3 709 612,07 zł, z czego 2 310 388,31 zł stanowiły środki europejskie. W okresie tym Zespół ubiegał się o dofinansowanie zakupu aparatury medycznej ujętej w trzech wnioskach złożonych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego³ na lata 2007-2013. Do dofinansowania zostały zakwalifikowane dwa projekty o łącznej wartości 3 236 222,26 zł, w tym projekt - „Zakup ultrasonografu i mammografu z wyposażeniem dla poradni chorób piersi oraz remont pomieszczeń” o wartości 496 500,00 zł i „Adaptacja pomieszczeń oraz zakup niezbędnego sprzętu dla Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w Cieszynie” o wartości 2 739 722,26 zł. Trzeci projekt „Remont oddziałów: neurologicznego, geriatrycznego i kardiologicznego oraz zakup niezbędnego sprzętu medycznego dla Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w Cieszynie” został ujęty na liście rezerwowej.

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82, zwanej dalej „ustawą o NIK”, w związku z art. 2 ustawy z dnia 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. Nr 227, poz. 1482 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym do 1 czerwca 2012 r.

² Zwanym dalej „Zespołem” lub „ZZOZ”.

³ Zwanego w dalszej części RPO WŚ.

Szczegółową kontrolą NIK objęto realizację projektu „Zakup ultrasonografu i mammografu z wyposażeniem dla poradni chorób piersi oraz remont pomieszczeń”, zwanego dalej „Projektem”. W jego ramach została zakupiona specjalistyczna aparatura, ujmowana w sprawozdaniach MZ-29⁴, o łącznej wartości 496 500,00 zł⁵, z czego 416 500,00 zł stanowiło dofinansowanie ze środków europejskich (tj. 18,0% ogółu środków uzyskanych w ramach RPO).

2. NIK ocenia negatywnie realizację przez ZZOZ umowy o dofinansowanie Projektu i wykorzystanie zakupionego w jego ramach mammografu oraz warunki realizacji świadczeń zdrowotnych przy zastosowaniu tego aparatu, ze względu na:
 - Realizowanie odpłatnych badań mammograficznych, na podstawie trzech umów podpisanych z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych w 2010 r. i w 2011 r. oraz z prywatnym przedsiębiorcą w 2011 r., mimo że mammograf zakupiony w ramach Projektu mógł być wykorzystywany wyłącznie do udzielania świadczeń w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia. W latach 2010–2011 wykonano 43 takie badania o wartości 2 537 zł, co stanowiło 10,8% ogółem badań wykonanych w tym zakresie w okresie objętym kontrolą. Stanowiło to naruszenie postanowień § 11 ust. 3 pkt 1 umowy o dofinansowanie Projektu oraz złożonego oświadczenia, w którym Zespół zobowiązał się do wykorzystywania mammografu przez okres 5 lat od zakończenia realizacji tego Projektu wyłącznie w publicznym systemie opieki zdrowotnej.
 - Nieosiągnięcie planowanego wskaźnika zatrudnienia w liczbie trzech etatów. Umowy o pracę zawarto tylko z dwiema osobami, podczas gdy we wniosku o dofinansowanie założono utworzenie trzech etatów. W ocenie NIK, Dyrektor ZZOZ w dniu 20 grudnia 2010 r. przekazała do IZ nierzetelną informację o osiągnięciu wskaźnika zatrudnienia. Potwierdza to stanowisko IZ, że w zakresie osiągnięcia wskaźnika zatrudnienia w projektach realizowanych w ramach RPO WŚ na lata 2007-2013, wskaźnik ten powinien odzwierciedlać etaty utworzone na podstawie umowy o pracę. Zgodnie ze stanowiskiem Ministra Rozwoju Regionalnego nie ma możliwości wykazania w ramach ww. wskaźnika miejsc pracy utworzonych na podstawie umów cywilno-prawnych, co miało miejsce w przypadku ZZOZ⁶.
 - Dyrektor ZZOZ poinformowała IZ o osiągnięciu wskaźnika rezultatu i wykonaniu łącznie 3 050 badań, w tym 174 - przy użyciu mammografu i 2 876 przy użyciu usg. Tymczasem wskazana liczba badań z wykorzystaniem mammografu nie była zgodna z zapisami w książce badań pracowni mammograficznej, w której zaewidencjonowano wykonanie 94 badań, tj. o 80 mniej niż wykazano do IZ.
3. Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie naruszenie obowiązujących regulacji prawnych przy udzielaniu świadczeń w zakresie badań mammograficznych:
 - W książce pracowni mammograficznej, przedstawionej kontrolującemu, nie było następujących obligatoryjnych elementów wymaganych rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie rodzajów i zakresu dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania⁷: kodu resortowego komórki organizacyjnej zlecającej badanie, a w przypadku gdy zlecającym jest inny podmiot, także oznaczenia tego podmiotu (§ 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia), oznaczenia lekarza zlecającego badanie (§ 10 ust. 1 pkt 3 lit. a-d rozporządzenia), oznaczenia osoby wykonującej badanie (§ 10 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia). Menedżer Zakładu Diagnostyki Obrazowej, w wyjaśnieniach złożonych w trakcie kontroli, potwierdził, że *„księga badań pracowni mammograficznej nie została zmieniona i nie jest prowadzona do dzisiaj w sposób zgodny z rozporządzeniem, w związku z niewielką ilością wykonywanych procedur diagnostycznych (...)”*. Ponadto według książki pracowni diagnostycznej–mammograficznej w latach 2009, 2010, 2011 i do 15 maja 2012 r. wykonano mammografii odpowiednio 40, 78, 229, 52, a według programu informatycznego rejestracji pacjentów badań tych wykonano odpowiednio 28, 66, 231, 55.
 - W okresie od 1 stycznia 2009 r. do 15 maja 2012 r. część osób wykonujących badania w Zakładzie Diagnostyki Obrazowej, w którym mieściła się pracownia mammograficzna, nie posiadała certyfikatu

⁴ Przesyłanych corocznie do Wojewódzkiego Centrum Zdrowia Publicznego, funkcjonującego w strukturze Urzędu Wojewódzkiego.

⁵ Co stanowiło 13,4% wartości zakupionego sprzętu w okresie objętym kontrolą.

⁶ Pismo z Urzędu Marszałkowskiego z dnia 30 lipca 2012 r. o nr RR RSIMP.433.1.54.2012.

⁷ Dz.U. Nr 252, poz. 1697, ze zm.

potwierdzającego ukończenie szkolenia z zakresu ochrony radiologicznej pacjenta i zdanie egzaminu, o którym mowa w art. 33c ust. 5 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe⁸, co zgodnie z ust. 5d wyżej cytowanego artykułu uniemożliwiało wykonywanie badań i zabiegów leczniczych przy użyciu promieniowania jonizującego.

- Na dzień 31 grudnia 2009 r. w Zakładzie Diagnostyki Obrazowej zatrudnionych było pięciu lekarzy w pełnym wymiarze czasu pracy, z czego dwóch nie posiadało certyfikatu potwierdzającego ukończenie szkolenia z zakresu ochrony radiologicznej pacjenta i zdanie egzaminu, o którym mowa wyżej. Na dzień 31 grudnia 2010 r. w Zakładzie tym zatrudnionych było sześciu lekarzy w pełnym wymiarze czasu pracy, z czego trzech nie posiadało certyfikatu potwierdzającego ukończenia szkolenia z zakresu ochrony radiologicznej pacjenta i zdanie egzaminu, o którym mowa wyżej. Na dzień 31 grudnia 2011 r. i na dzień 15 maja 2012 r. zatrudnionych było pięciu lekarzy, z czego dwóch nie posiadało certyfikatu potwierdzającego ukończenia szkolenia z zakresu ochrony radiologicznej pacjenta i zdanie egzaminu, o którym mowa wyżej. Ponadto, na dzień 31 grudnia 2009 r. w Zakładzie Diagnostyki Obrazowej było zatrudnionych 16 techników radiologów na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze etatu. Certyfikat potwierdzający ukończenie szkolenia z zakresu ochrony radiologicznej pacjenta i zdanie egzaminu, o którym mowa w art. 33c ustawy Prawo atomowe posiadało 15 techników radiologów. Na dzień 31 grudnia 2009 r. nie miała zdanego ww. egzaminu jedna pracownica, która w okresie od 18 lipca 2007 r. do 10 września 2010 r. nie świadczyła pracy, ponieważ przebywała wtedy na zwolnieniu lekarskim, świadczeniu rehabilitacyjnym, urlopie macierzyńskim, wypoczynkowym i wychowawczym. Po skończeniu urlopu wychowawczego i powrocie do pracy została skierowana na szkolenie i w dniu 29 października 2010 r. zdała egzamin, o którym mowa wyżej. W okresie od 11 września 2010 r. do 29 października 2010 r. wykonywała pracę w Zakładzie Diagnostyki Obrazowej bez ww. egzaminu. Natomiast na dzień 31 grudnia 2010 r. zatrudnionych było 17 techników radiologów w pełnym wymiarze czasu pracy i wszyscy posiadali ww. certyfikat. Na dzień 31 grudnia 2011 r. i na dzień 15 maja 2012 r. zatrudnionych było 17 techników radiologów, w tym 16 w pełnym wymiarze czasu pracy, a jeden w wymiarze ½ etatu i wszyscy posiadali ww. certyfikat.
- W wyniku analizy czasu pracy techników radiologów i lekarzy radiologów w wybranych trzech miesiącach (czerwiec, październik i listopad 2011 r.) ustalono, że czas pracy wykazany w listach obecności techników radiologów był zgodny z grafiką czasu pracy i nie występowały przekroczenia ich czasu pracy. Na każdej zmianie roboczej w Zakładzie Diagnostyki Obrazowej był co najmniej jeden technik radiolog. W godzinach od 8.00 do 17.00 na jednej zmianie roboczej było co najmniej dwóch techników radiologów, a od godziny 17.00 do 7.00 co najmniej jeden. W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że na nocnych dyżurach od godziny 22.00 do 7.00 technicy radiolodzy nie przestrzegali pięciogodzinnego dobowego czasu pracy i w trakcie dyżuru nocnego pracowali 9 godzin, co było niezgodne z art. 32 g ust. 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (dotyczy czerwca 2011 r.) oraz z art. 214 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej.

NIK zwraca uwagę, że lekarze, którzy w okresie objętym kontrolą byli zatrudnieni na podstawie umowy o pracę, świadczyli także w Zakładzie Diagnostyki Obrazowej usługi w zakresie ww. badań w ramach umów cywilno-prawnych, lub umów zawartych z firmą SCANIX. Ustalono, m.in. że lekarka D.K. w czerwcu 2011 r. na podstawie umowy o pracę przebywała w Zakładzie Diagnostyki Obrazowej 105 godzin, a w ramach zawartej umowy cywilno-prawnej przebywała 106,5 godzin. Lekarz B.S. w tym samym miesiącu na podstawie umowy o pracę przebywał w Zakładzie Diagnostyki Obrazowej 55 godzin, a w ramach zawartej umowy cywilno-prawnej 138 godzin. W październiku 2011 r. D.K., na podstawie umowy o pracę przebywała w Zakładzie Diagnostyki Obrazowej 105 godzin, a w ramach zawartej umowy cywilno-prawnej 106,5 godzin, B.S. zaś na podstawie umowy o pracę przebywał w Zakładzie Diagnostyki Obrazowej 105 godzin, a w ramach zawartej umowy cywilno-prawnej przebywała 154,5 godzin. W listopadzie 2011 r. D.K., na podstawie umowy o pracę, przepracowała w Zakładzie Diagnostyki Obrazowej 100 godzin, a w ramach umowy cywilno-prawnej przebywała 90 godzin. B.S. w tym samym miesiącu przepracował odpowiednio 95 i 171 godzin.

⁸ Dz.U. z 2007 r. Nr 42, poz. 276, ze zm.

4. Projekt nie był realizowany zgodnie z umową i wnioskiem, co ustaliła kontrola przeprowadzona przez pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego przeprowadzona w Zespole w dniach 2–4 grudnia 2010 r., która stwierdziła, następujące uchybienia:
- zrealizowanie inwestycji niezgodnie z zapisami umowy i wniosku o dofinansowanie, w części dotyczącej miejsca umieszczenia aparatu mammograficznego typu Alpha RT, który miał być zamontowany w budynku Pracowni Diagnostyki Obrazowej, a został zamontowany w innym miejscu, tj. w nowym Pawilonie Diagnostyczno-Zabiegowym,
 - rozbieżność pomiędzy treścią § 4 pkt b umowy z wykonawcą, a stanem faktycznym w zakresie dotyczącym opracowania projektu osłon stałych do zakupionego urządzenia,
 - włączenie wydatku kwalifikowanego do wniosku o płatność końcową na kwotę 6 500,00 zł, bez uzyskania uprzedniej zgody Instytucji Zarządzającej, w związku z czym powyższą kwotę IZ uznała jako wydatek niekwalifikowalny,
 - wskaźniki produktu „liczba przebudowanych / wyremontowanych / dobudowanych pomieszczeń w celu ich dostosowania do zakupionego sprzętu oraz powierzchnia przebudowanych/ wyremontowanych /dobudowanych pomieszczeń w celu ich dostosowania do zakupionego sprzętu zostały osiągnięte w 0%.

W opinii zespołu kontrolującego z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego Projekt został zrealizowany z istotnymi zastrzeżeniami – uchybieniami mającymi skutek finansowy. Po kontroli Instytucji Zarządzającej zmieniono wniosek o dofinansowanie i umowę o dofinansowanie, uwzględniając stwierdzone uchybienia – nieprawidłowości.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. ***Prowadzenie książki pracowni diagnostycznej – mammograficznej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie rodzajów i zakresu dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania.***
2. ***Zapewnienie wykonywania badań w Zakładzie Diagnostyki Obrazowej przez osoby posiadające certyfikat potwierdzający odbycie szkolenia z zakresu ochrony radiologicznej i zdanie egzaminu, o którym mowa w art. 33 c ustawy – prawo atomowe.***
3. ***Przedstawianie Instytucji Zarządzającej rzetelnych informacji dotyczących faktycznie osiągniętych wskaźników rezultatu.***

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektor, w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.